

สรุปข่าวรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)

วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา นายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) โดยมี นายศุภชัย โพธิ์สุ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานการประชุม

ประธานฯ ได้อนุญาตให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรีชาหาหรือในเรื่องต่าง ๆ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๔ เป็นเวลาพอสมควรและเมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานฯ ได้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ดังนี้

(๑) กระทุ้งถาม	(ไม่มี)
(๒) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	(ถ้ามี)
(๓) รับรองรายงานการประชุม	(ไม่มี)
(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	

- ร่างพระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงนครไทย ศาลแขวงพยุหภูมิพิสัย และศาลแขวงเวียงป่าเป้า เป็นศาลจังหวัด พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

โดยที่ปัจจุบันประชากรในจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดเชียงราย ได้เพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีคดีเข้าสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งสภาพเศรษฐกิจและสังคมมีความซับซ้อน ทำให้คดีที่เข้าสู่การพิจารณาพิพากษามีความซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเกิดประสิทธิภาพ ประชาชนผู้มีอรรถคดีและผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น สมควรยกฐานะศาลแขวงนครไทย ศาลแขวงพยุหภูมิพิสัย และศาลแขวงเวียงป่าเป้า เป็นศาลจังหวัด เพื่อให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวงที่อยู่ในเขตอำนาจ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

นายสุรสิทธิ์ นิธิวุฒิวรรักษ์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงนครไทย ศาลแขวงพยุหภูมิพิสัย และศาลแขวงเวียงป่าเป้า เป็นศาลจังหวัด พ.ศ. เสนอรายงาน ตามที่ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงนครไทย ศาลแขวงพยุหภูมิพิสัย และศาลแขวงเวียงป่าเป้า เป็นศาลจังหวัด พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน คณะกรรมการวิสามัญได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ส่งให้สภาผู้แทนราษฎร ตามหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๒๔๘๗๘ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงนครไทย ศาลแขวงพยุหภูมิพิสัย และศาลแขวงเวียงป่าเป้า เป็นศาลจังหวัด พ.ศ. มาใช้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ ครบถ้วนตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแล้ว

ผลการพิจารณา

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ไม่มีการแก้ไข
คำปรารภ	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๗	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๘	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๙	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๐	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๒	ไม่มีการแก้ไข

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงนครไทย ศาลแขวง
พยัคฆภูมิพิสัย และศาลแขวงเวียงป่าเป้า เป็นศาลจังหวัด พ.ศ. ด้วยคะแนน ๓๐๖ เสียง

จากนั้น ประธานฯ นำร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.
ซึ่งนายชินวรณ์ บุญยเกียรติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ ซึ่งเป็นเรื่องทำนองเดียวกันอีกหนึ่งฉบับมาพิจารณาร่วมกัน
ที่ประชุมเห็นชอบ

เรื่องด่วน

๑. ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี
เป็นผู้เสนอ

นายนิพนธ์ บุญญามณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เสนอร่าง
พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

โดยที่มาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข
ที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒
มีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สมควรปรับปรุงให้เป็นไป
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและปรับปรุงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้สะดวกและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.

๑. ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. ลดจำนวนผู้เข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นจากเดิมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเป็นไม่น้อยกว่า
ห้าพันคน หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นนั้น สุดแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า

๓. กำหนดให้ผู้เข้าชื่อสามารถยื่นคำร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่น เพื่อดำเนินการจัดทำร่างข้อบัญญัติให้ หรือดำเนินการเชิญชวนให้ร่วมเข้าชื่อ หรือขอให้ดำเนินการให้ทั้งสองกรณี ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผู้เข้าชื่อสามารถยื่นคำร้อง

๔. กำหนดให้สภาท้องถิ่นตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยมีผู้แทนของผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสองคนร่วมเป็นกรรมการวิสามัญ

๕. กำหนดให้กรณีที่ร่างข้อบัญญัติต้องตกไปเพราะเหตุอายุสภาท้องถิ่น หรือยุบสภาท้องถิ่น ถ้าภายในร้อยสี่สิบวันนับแต่มีการเลือกประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรก ผู้แทนของผู้เข้าชื่อได้ยื่นยันเป็นหนังสือให้พิจารณาร่างข้อบัญญัตินั้นต่อไป ให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นต่อสภาท้องถิ่นโดยเร็ว

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พรรคประชาธิปัตย์ เสนอร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.

เหตุผลโดยที่มาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สมควรปรับปรุงให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและปรับปรุงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้สะดวกและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐบาลได้มีการกระจายอำนาจลงไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการยกฐานะของเทศบาล สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และมีการตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นมา ซึ่งมีการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน โดยในขณะนั้นมีการเสนอให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล อาทิ การเสนอข้อบัญญัติ การถอดถอน ในทุกระดับ มาใช้ในระบบการเมืองไทย และเสนอให้สำนักงานเทศบาลรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนโดยตรง เนื่องจากตัวแทนของประชาชนอาจจะยังไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและครอบคลุม จึงต้องมอบอำนาจที่แท้จริงไปสู่ประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น ซึ่งในขั้นต้น คือ การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และปรับเปลี่ยนจำนวนผู้เข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เนื่องจากในท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กจะมีจำนวนประชาชนจำนวนจำกัด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการกำหนดจำนวนผู้เข้าชื่อมากขึ้นทั้งในการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติและการถอดถอนสภาท้องถิ่นนั้นกลายเป็นข้อจำกัดในบางพื้นที่ ยังไม่รวมถึงการใช้สิทธิพลในพื้นที่ซึ่งไม่ใช่ค่านิยมตามระบอบประชาธิปไตย ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงมีความสำคัญและจำเป็นต้องมีการผลักดันให้มีการปฏิรูปเพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง

สมาชิกฯ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตในประเด็นต่าง ๆ อาทิ ยังไม่มีการนิยามศัพท์เกี่ยวกับผู้เข้าชื่อและผู้แทนของผู้เข้าชื่อ ตลอดจนผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ผู้ใดประสงค์จะเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และประสงค์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือดำเนินการให้มีการเชิญชวนประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันเข้าชื่อต่อประธานสภาท้องถิ่นได้ และประเด็นการปลอมรายชื่อยังไม่มีการลงรายละเอียดในเรื่องของจำนวน

ว่ามีผลต่อการยุติร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือไม่ และหากมีการตรวจพบการปลอมรายชื่อหลังร่างข้อบัญญัติผ่านการพิจารณาจะมีผลอย่างไร และมีการดำเนินการอย่างไรต่อไป ตลอดจนจุดอ่อนในการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของสมาชิกสภาท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งในระบบการเลือกตั้งท้องถิ่นนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการกระจายอำนาจแต่ประเด็นสำคัญคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต้องร่วมคิด ร่วมกระทำ ตลอดจนร่วมติดตามประเมินผล ซึ่งบริบทของสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ยังไม่มี การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเงิน อีกทั้งกำหนดสัดส่วนผู้แทนของผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสองคนร่วมเป็นกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัตินั้น ใช้หลักเกณฑ์ใดในการกำหนดสัดส่วนดังกล่าว และมีการคำนึงถึงผู้แทนของกลุ่มคนต่าง ๆ ในประเด็นที่มีการพิจารณาเข้าร่วมเป็นกรรมการวิสามัญเช่นเดียวกับที่สภาได้ดำเนินการหรือไม่ และการแก้ไขระเบียบต่าง ๆ สามารถทำให้เสร็จภายใน ๙๐ วันได้หรือไม่ เพื่อให้ทันต่อการเลือกตั้งองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่จะมีขึ้นในวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๔ ทำให้มีเวลา ๙๐ วัน ในการพิจารณาและสามารถสะท้อนปัญหาของท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงก่อนจะมีผลบังคับใช้สำหรับประเด็นข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องด้วยการเงินนั้น มักจะเกิดปัญหาในเรื่องการดำเนินงาน อาทิ ภาษีโรงเรือน ภาษีป้าย ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาและมีความละเอียดอ่อนเป็นอย่างมาก การทำความเข้าใจต่อวิธีปฏิบัติจึงเป็นเรื่องสำคัญ ควรต้องมีการทดลองปฏิบัติก่อนจะมีผลบังคับใช้เพื่อให้ข้อบัญญัติเหล่านั้นมีความเหมาะสมทั้งต่อผู้ปฏิบัติและประชาชนในท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ขอสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ในขั้นรับหลักการต่อไป

นายนิพนธ์ บุญญามณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ชี้แจงประเด็นที่สมาชิกตั้งข้อสังเกตว่ากฎหมายฉบับนี้ ไม่ใช่คำว่าร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. นั้น เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการแก้ไขในหลายมาตรา และหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มีความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงเป็นการยกร่างกฎหมายใหม่ สำหรับประเด็นข้อจำกัดข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลังนั้น เนื่องจากการเงินการคลังของท้องถิ่นเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ประกอบกับรายได้ของท้องถิ่นมาจากหลายช่องทาง ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง รัฐบาลจัดสรรให้ และรายได้จากเงินอุดหนุน จึงมีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น และต้องมีความระมัดระวังในฐานะทางการเงิน ซึ่งไม่ได้จำกัดให้ประชาชนไม่สามารถเสนอประเด็นดังกล่าวได้ แต่ต้องได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่นเสียก่อน ส่วนประเด็นการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนนั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทางเว็บไซต์ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ไม่มีประชาชนแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ ในข้อสังเกตอื่น ๆ ที่สมาชิกได้เสนอมานั้น จะมีการพิจารณาอีกครั้งอย่างละเอียดในกรรมาธิการวิสามัญต่อไป

จากนั้น ที่ประชุมมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ด้วยคะแนน ๓๐๗ และเห็นชอบให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๒๕ คน กำหนดระยะเวลาในการแปรญัตติ ๗ วัน

๒. ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ

นายนิพนธ์ บุญญามณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย นำเสนอร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑. ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. กำหนดวิธีการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๒.๑ การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีจำนวนผู้เข้าชื่อเกินกึ่งหนึ่งของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากมีการถอนชื่อแล้วจำนวนเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้ผู้กำกับดูแลยุติเรื่อง แต่หากมีการถอนชื่อหรือไม่ถอนชื่อและมีจำนวนเกินกึ่งหนึ่ง ให้ผู้กำกับดูแลประกาศให้ประชาชนทราบและให้ถือวันประกาศเป็นวันพ้นจากตำแหน่งของผู้ถูกถอดถอน

๒.๒ การเข้าชื่อขอให้มีการสอบสวนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคน หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า สกัดแต่จำนวนใดจะน้อยกว่าของจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากมีการถอนชื่อแล้วจำนวนไม่ถึงห้าพันคนหรือไม่ถึงหนึ่งในห้า สกัดแต่จำนวนใดจะน้อยกว่าให้ผู้กำกับดูแลยุติเรื่อง หากมีการถอนชื่อหรือไม่ถอนชื่อ และมีจำนวนเกินห้าพันคนหรือเกินหนึ่งในห้า สกัดแต่จำนวนใดจะน้อยกว่าให้ผู้กำกับดูแลตั้งคณะกรรมการสอบสวนและดำเนินการสอบสวนต่อไป

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พรรคประชาธิปัตย์ นำเสนอร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.

เหตุผลโดยที่มาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สมควรปรับปรุงให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและปรับปรุงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้สะดวกและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีความสำคัญต่อการปฏิรูปทางการเมืองในการกระจายอำนาจลงไปสู่ท้องถิ่น โดยใช้ ๓ หลักการ คือ ๑. กระจายอำนาจ ๒. กระจายความเจริญ และ ๓. กระจายโอกาส อีกทั้งยังมีการยกฐานะของสุขาภิบาลขึ้นมาเป็นเทศบาล สถาปนาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และมีการตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นมา การวางรากฐานการพัฒนาประเทศในขณะนั้นถือเป็นก้าวสำคัญที่มีผลต่อในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การกระจายอำนาจลงไปสู่ท้องถิ่นต้องเป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง คือ ประชาชนต้องสามารถบริหารจัดการตนเองได้ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสามารถบริหารจัดการทั้งในด้านการเงิน การคลัง การพัฒนา ตลอดจนการดำเนินการในด้านกฎหมาย การเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีบทบัญญัติที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ควรมีการระบุมเหตุในการเข้าชื่อที่ชัดเจนว่ามีความผิดอย่างไรที่จะนำไปสู่กระบวนการสอบสวนและมีการถอดถอนต่อไป และปรับเปลี่ยนจำนวนผู้เข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เนื่องจากในท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กจะมีจำนวนประชาชนจำนวนจำกัด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการกำหนดจำนวนผู้เข้าชื่อมากขึ้นทั้งในการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติและการถอดถอนสภาท้องถิ่นนั้นกลายเป็นข้อจำกัดในบางพื้นที่

สมาชิกฯ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตในประเด็นต่าง ๆ อาทิ นิยามของผู้กำกับดูแลในร่างพระราชบัญญัติคือ หน่วยงานของรัฐทั้งหมด เป็นการใช้อำนาจที่ขัดต่อมาตรา ๗๗ วรรคสาม ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงควรมีการจำกัดอำนาจและเป็นในรูปแบบของคณะกรรมการ นอกจากนี้ ยังมีหลายคำที่ไม่มีการนิยามศัพท์และไม่มีการอธิบายรายละเอียด อาทิ พนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการเสนอกฎหมายของคณะรัฐมนตรีในหลายครั้งไม่มีการแนบรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการเข้ามาเพื่อให้สภาพิจารณาประกอบร่างรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ควรมีการปกป้องเอกสิทธิ์ของประชาชนที่เข้าชื่อถอดถอนตามที่รัฐธรรมนูญให้ไว้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิมีเสียงอย่างแท้จริง สำหรับประเด็นการรับฟังความคิดเห็นนั้น กระทรวงมหาดไทยควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นรับทราบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้โดยตรง รวมทั้งรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติ ยังเป็นการคืนอำนาจให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมาจากการแต่งตั้ง ไม่ใช่การเลือกตั้ง ซึ่งขัดต่อหลักการของการกระจายอำนาจ และยังมีกลไกในการกำกับดูแลข้าราชการท้องถิ่นอีกเช่นกัน อีกทั้งกระบวนการพิจารณาถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ควรพิจารณาลงโทษอย่างรอบคอบ โดยให้ผู้กำกับดูแลดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน พร้อมทั้งแจ้งข้อกล่าวหาให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาทราบภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาคัดค้านหรือถอนชื่อ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และการสอบสวนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ถ้าหากมีการเกิดการปฏิวัติรัฐประหาร การดำรงตำแหน่งต่าง ๆ แต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ถ้าหากเกิดสถานการณ์ในสถานะที่ไม่ปกติสามารถบังคับใช้ในการถอดถอนกับกลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้หรือไม่ ตลอดจนสามารถนำไปบังคับใช้ได้ทุกมิติหรือไม่

นายนิพนธ์ บุญญามณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ชี้แจงประเด็นการมอบอำนาจให้ผู้กำกับ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น เดิมที่มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ อยู่แล้ว แต่เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๔ จึงต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน การกำหนดให้กรณีที่มีการสอบสวนต้องยื่นกับผู้กำกับ เนื่องจากต้องการให้หน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ตรวจสอบรายชื่อ โดยไม่มีหน้าที่นอกเหนือไปจากนี้ กฎหมายให้อำนาจประชาชนในการเข้าชื่อถอดถอนและสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย สามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติ อีกทั้งยังสามารถถอดถอนและตรวจสอบผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง ทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีจิตสำนึกตลอดเวลาว่าประชาชนคือ ผู้กำหนดอำนาจที่แท้จริง การตัดสินใจดำเนินการอะไรก็แล้วแต่ต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ และเป็นการยืนยันว่าอำนาจของประชาชนไม่ได้มีเฉพาะแค่การเลือกตั้ง โดยขอรับข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ของสมาชิกไปปรับแก้ในชั้นกรรมาธิการวิสามัญต่อไป

สำหรับประเด็นการกำหนดบุคคลซึ่งไม่ได้มาจากเลือกตั้งมาถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนนั้น พระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการกำหนดว่า หากปรากฏว่าผู้บริหารท้องถิ่นหรือสภาท้องถิ่นประพฤติผิดกฎหมายหรือข้อกำหนดในพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้กำกับมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการมาสอบสวนและนำไปสู่กระบวนการถอดถอนได้อยู่แล้ว แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อ เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น

หรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือหากไม่สามารถเชิญชวนประชาชนมาเข้าชื่อได้ตามจำนวนที่กำหนด ยังเปิดโอกาสให้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าห้าพันหรือหนึ่งในห้าสามารถขอให้มีการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่นได้ ไม่ได้มอบอำนาจให้กับผู้กำกับในท้องถิ่นเพียงอย่างเดียวเช่นในกฎหมายฉบับเดิม

เมื่อสมาชิกได้อภิปรายเป็นเวลาพอสมควร ประธานฯ จึงขอเลื่อนการลงมติไปในสัปดาห์หน้า จากนั้น ได้สั่งปิดการประชุมเวลา ๑๖.๔๐ น.

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๔๐ นาฬิกา
